

Jo

controllo

L'adolescència és una etapa de la vida en què molts joves duen a terme per primera vegada activitats que els poden posar en greu perill. Una d'elles pot ser anar amb moto sense posar-se el casc. Una altra pot ser mantenir relacions sexuals sense usar preservatiu. La psicòloga Mònica Cunill ha estudiat aquestes dues conductes en cinc-cents joves de la província de Girona.

«Jo controlo» és una de les respostes que els adolescents esgrimeixen quan se'ls vol retreure una conducta en què els adults advertim que s'exposen al risc. Sentir-se invulnerable, aquesta és la qüestió. Per als adolescents, els problemes sempre són dels altres. En tot cas, quan responen als prec dels adults, quan fan servir algun sistema de prevenció, ho fan per les conseqüències immediates que es poden derivar de l'acció, no pas perquè hi hagi una convicció racional. Aquestes respostes a la coerció no són una solució i el que calen són «intervencions educatives i contínues al llarg del temps». Si més no, aquesta és l'opinió de dues investigadores que coneixen bé el problema. Són M. Eugènia Gras i Mònica Cunill, del Grup de Recerca en Psicologia de la Salut de la UdG, que han enquestat cinc-cents joves de les comarques gironines per saber quins hàbits tenen pel que fa a l'ús del casc i dels preservatius. El treball s'emmarca en la tesi doctoral de Cunill, que ha dirigit Gras, i s'afegeix a altres treballs del grup que en una línia similar busquen respostes a determinades conductes dels adolescents amb l'objectiu de poder elaborar programes preventius.

Els pares, protagonistes

La pregunta sobre qui ha de ser el primer que faci aquesta feina de prevenció la respon M. Eugènia Gras amb contundència: «els pares, primer de tot els pares». No serveix de res voler que els joves reproduïxin un comportament que no han vist a casa seva. «Si els pares, per exemple, han begut i després han agafat el cotxe, l'adolescent aprendrà a fer el mateix», diu. Després, l'escola. Cal, però, que es canviïn els procediments perquè fins ara la sensibilització només s'ha basat en aspectes teòrics, en fer aprendre el codi de circulació o explicar la tècnica de col·locació del preservatiu. En canvi, Cunill és del parer que és necessari que es treballin les expectatives, les creences i les emocions.

Amb tot, queda clar que no és el mateix parlar als fills de com s'ha d'anar amb moto que fer-ho de la manera en què s'han de mantenir les relacions sexuals. El problema és similar, però les formes d'abordar-lo, ben diferents, perquè si del primer se'n parla obertament tant a casa com a l'escola, amb el segon no sempre passa el mateix. «Falta informació i els joves la busquen a Internet, un lloc en què troben informacions

Mònica Cunill ha enquestat cinc-cents joves de les comarques gironines per saber quins hàbits tenen pel que fa a l'ús del casc i dels preservatius.

No és el mateix parlar als fills de com s'ha d'anar amb moto que fer-ho de la manera en què s'han de mantenir les relacions sexuals. El problema és similar, però les formes d'abordar-lo, ben diferents.

No hi ha bons ni dolents. Més aviat, els joves poden mostrar prevenció per un aspecte i ser descurats en uns altres per la pressió dels amics o la família.

esbiaixades», diuen les investigadores. Fins i tot, en passar les enquestes han tingut més d'un problema quan les preguntes anaven de sexe o drogues, perquè «alguns instituts no ens ho han permès, potser pensant en les queixes dels pares», continuen. Una situació com aquesta es dona perquè molts pares veuen en la informació la incitació a l'acció, un aspecte que sembla que es nota amb claredat pel que fa a les qüestions de sexe.

Si els pares poden ser un agent actiu en la prevenció, els amics, en canvi, acostumen a ser el motor de les decisions, perquè la necessitat de ser socialment acceptat condueix molts adolescents a imitar les conductes dels altres sense valorar-ne la idoneïtat. L'estudi ha revelat que les noies semblen més preventives que els nois, és a dir, en els qüestionaris elles responen que estan més disposades a fer servir el casc i a mantenir relacions sexuals amb preservatiu. Malgrat tot, entre el que diuen que farien i el que acaben fent passa

alguna cosa que «encara hem d'investigar», adverteix Cunill, perquè a la pràctica els fets demostren que se la juguen tant com els nois. En definitiva, la investigadora mostra en la seva tesi que no es pot parlar d'un perfil d'adolescent preventiu i d'un altre que no ho és. No hi ha bons ni dolents. Més aviat, els joves poden mostrar prevenció per un aspecte i ser descurats en uns altres per la pressió dels amics o la família o per qualsevol balda de la complexa cadena de factors que els envolten.

Gras i Cunill expliquen que una de les dades que es desprèn de l'enquesta és que els fills triarien els seus pares com a font d'informació. En canvi, un nombre molt important de pares pensa que és l'escola la que té el deure d'informar els joves. El resultat és que, sovint, els nois i les noies no s'escolten ni els uns ni els altres, i acaben buscant la informació allà on els és fàcil de trobar, sense importar-los gaire si és bona o dolenta, perquè, en el fons, ells ja «controlen».